

Тематика: Сільськогосподарські науки

БІОЛОГІЧНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СЕЗОННИХ ОТЕЛЕНЬ У СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ М'ЯСНОМУ СКОТАРСТВІ

В.О.Онищенко - магістрант

С.П. Панкєєв, Херсонський державний аграрний

університет

к. с.-г. наук, доцент (sergeystarik@ukr.net, 0679867485)

Значення м'ясного скотарства в Україні значно зростає в сучасних умовах постіндустріального розвитку, які характеризуються прогресуючою деградацією навколишнього природного середовища, надмірним забрудненням поверхневих і підземних вод, атмосферного повітря і земель. З цими проблемами тісно стикається населення інших країн, що зумовлює необхідність виробництва екологічно чистих продуктів харчування, які забезпечують здоров'я та інтелектуальний розвиток людей [1, с.4-12].

Покращання цієї ситуації можна досягти при розведенні м'ясної худоби, яка ефективно використовує природні та створені культурні агробіоценози, забезпечує підвищення природної родючості ґрунтів, виробництво екологічно чистих продуктів рослинництва і тваринництва. Розведення м'ясної худоби з максимальним використанням пасовищ – це шлях до створення органічного виробництва, екологічно обґрунтованого та економічно вигідного. При цьому слід зауважити, що м'ясна худоба найбільш логічно вписується в концепцію органічного агровиробництва.

Галузь м'ясного скотарства на півдні ведуть інтенсивно, впроваджуючи прогресивні технології годівлі, утримання, відтворення худоби, нові форми організації та оплати праці.

Степова зона за своїми природно-кліматичними умовами суттєво відрізняється від інших регіонів України. Це підвищена температура і сонячна інсоляція влітку, коли в липні-серпні вигорає весь травостій на природних

пасовищах, а також сира та прохолодна осінь, підступна зима з частими відлигами, які прифермерські території і тваринницькі приміщення затоплюють багнюкою. До таких природно-кліматичних умов зони добре адаптована безальтернативна у цьому відношенні нова південна м'ясна порода худоби. Вона добре пристосована до вирощування в умовах посушливого степу, має підвищену природну резистентність та ефективно використовує вегетативні корми. Саме цим зумовлені особлива породна технологія годівлі, утримання та відтворення тварин.

Відтворювальна здатність корів південної м'ясної породи і таврійського типу формувалася під впливом генотипів вихідних порід, які приймали участь у їх створенні. При цьому враховувалося, що зебу – пізньоспіла худоба і перше отелення у неї відбувається у 37-41 місячному віці. Екстремальні кліматичні умови, в яких розводиться зебу, вплинули на тривалість міжотельного періоду, який в середньому становить 489-499 днів.

При створенні таврійського типу ці особливості обов'язково враховувалися, щоб уникнути перерахованих небажаних ознак.

Тривала селекційно-племінна робота, жорсткий відбір та підбір зумовили високу відтворну здатність корів таврійського типу

У технології м'ясного скотарства виділяють два основні періоди: перший – організацію відтворення стада і вирощування телят на підсисі до 6-8-місячного віку за системою «корова - теля», другий – вирощування на плем'я та інтенсивну відгодівлю м'ясного молодняку після відлучення.

Загально визнано, що сезоні отелення – обов'язковий елемент сучасної технології м'ясного скотарства. В господарствах, які розводять м'ясну худобу, склалася система проведення отелень в зимово-весняний період року. Сезонні отелення в лютому-березні, мають більші переваги, які полягають у тому, що телята, народжені в кінці зими та на початку весни, краще ростуть, менше хворіють, серед них менший падіж у порівнянні з телятами інших термінів народження. У корів подовжена лактація і більше молока для підсосного молодняку. Телята встигають підрости і зміцніти в теплий період року, легко

переносять осінні пониження температури повітря, краще використовують пасовища та грубі корми зимою. На пасовищах корів утримують разом з телятами, що забезпечує значну економію коштів [2, с.40-43].

При сезонних отеленнях полегшується процес формування молодняку в однорідні групи для організації випасання, більш економно використовуються виробничі площі в зимово-стійловий період. Наявність великих однорідних партій худоби полегшує процес реалізації худоби на м'ясо та інші цілі.

Корови, що теляться в зимові та ранньовесняні місяці, дружно приходять в охоту та краще запліднюються при утриманні на пасовищах. Терміни отелень та запліднення близькі до природних періодів прояву інстинктів відтворення у травоядних тварин.

Біологічне обґрунтування ранньовесняних отелень полягає в тому, що незалежно від періоду лактації, умов годівлі та утримання м'ясної худоби восени корови м'ясних порід знижують молочну продуктивність і починають готувати себе до зимово-стійлового утримання, посилюючи процеси накопичення жиру в організмі.

При більш пізніх отеленнях (липень-вересень) телята до холодів не встигають розвинутися і зміцніти, тому для них необхідні теплі приміщення. Коровам пізніх отелень теж необхідні теплі приміщення для попередження обмороження молочної залози. Тому витрати на вирощування телят пізніх отелень зростають на 25-30%.

Таким чином, у м'ясному скотарстві багатьох країн з високим рівнем розвитку цієї галузі застосовують ранньовесняні та весняні отелення. При таких отеленнях корови відразу після отелення краще забезпечуються повноцінним кормом (молода трава пасовищ), задовільним утриманням (свіже повітря, достатня інсоляція), що сприяє швидкому відновленню їх здоров'я і підвищенню молочної продуктивності. На весняних пасовищах добре розвиваються телята.

Організація сезонних (ранньовесняних та весняних) отелень зумовлює необхідність підвищення вибраківки або виранжування корів, оскільки частина

з них з різних причин не запліднюється в оптимальні терміни. За даними А.В. Черкаєва (1975) 8-10% корів, які отелилися в березні-квітні, з різних причин приходять в охоту в серпні-вересні, а 2,5-10% - в більш пізніші терміни [2, с.34-39].

Ми вважаємо, що в товарних стадах сезонні отелення (ранньовесняні та весняні) повинні стати одним з головних елементів обґрунтованої технології м'ясного скотарства. З метою збереження сезонності отелень необхідно збільшити відсоток вибракування корів і відправляти на забій тих, що не запліднилися в оптимальні терміни, або залишилися яловими.

Залишати ялових корів до наступного року доцільно лише в тих небагатьох випадках, коли є можливість дешевого пасовищного утримання їх протягом року. Так чинять багато фермерів США, Канади, Австралії, Нової Зеландії для збереження сезонних ранньовесняних та весняних отелень і формування однотипних стад молодняку для нагулу та відгодівлі.

В племінних господарствах теж слід дотримуватися сезонних отелень. Головна мета відтворення в таких стадах – збереження високоцінних тварин і отримання від них максимальної кількості приплоду. Тому в племінних стадах корів, що не запліднилися в оптимальні для сезонних отелень терміни, не слід вибраковувати. Їх можна парувати в більш пізні терміни з таким розрахунком, щоб отелення відбулося не пізніше 1 липня. Так чинять більшість фермерів Великобританії, де зосереджені кращі в світі стада м'ясної худоби.

Особливо слід зупинитися на термінах отелення нетелів. Оптимальним терміном для них є березень-квітень. Отелення, що відбуваються в другій половині травня і пізніше проходять в більш тяжкій формі, ніж ті, що раніше. Це в свою чергу впливає на послідууючу відтворну здатність тварин.

Не виключено, що причиною важких отелень є різке збільшення живої маси телят в пізніх отеленнях. Так, якщо телята, що народилися до другої декади травня мали живу масу 22-24 кг, то телята більш пізніх отелень мали цю ознаку на рівні 30 і більше кілограмів, що пов'язано з більшим надходженням поживних речовин в організм матерів на весняних пасовищах

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вороненко В.І. Методологічні основи створення високопродуктивного типу м'ясної худоби на основі міжвидової гібридизації / В.І. Вороненко, Л.О. Омельченко, В.Г. Назаренко, В.О. Найдьонова, О.Л. Дубинський // Науковий вісник «Асканія-Нова». – 2008. – В.1. – С. 4-12.
2. Вороненко В.І. Створення типу м'ясної худоби на основі міжвидової гібридизації / В.І. Вороненко, Л.О. Омельченко // Вісник аграрної науки. – 2008. - №1. – С. 40-43.
3. Гузев І.В. Рівень виробництва і споживання м'яса в країнах світу / І.В. Гузев, І.П. Петренко // Вісник аграрної науки. - 2007. - №3. – С. 34-39.